

Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen SOU 2020:37 (A2020/01495/A)

Pensionsmyndigheten har granskat förslagen i utredningen utifrån myndighetens uppdrag som förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.

Pensionsmyndigheten instämmer i huvudsak i utredningens förslag. Myndigheten motsätter sig dock förslaget om att den övre åldersgränsen för rätten till arbetslöshetsersättning ska bestämmas till den *dag* då den sökande fyller 65 år.

Avsnitt 9.5.1 – Nuvarande villkor bör i huvudsak behållas i ett nytt regelverk, sid. 188 ff.

Utredningen föreslår i 3 kap. 1 § första stycket i den nya lagen en ändring av bestämmelserna i den nu gällande 22 § lagen om arbetslöshetsförsäkring på så sätt att den övre åldersgränsen ska bestämmas till den *dag den sökande fyller 65 år* istället för som nu att rätten till arbetslöshetsersättning upphör från och med *månadsskiftet innan den sökande fyller 65 år* (sid. 190).

En sådan ordning kommer att innebära svårigheter och fördröjningar för hanteringen av vissa av Pensionsmyndighetens förmåner. Allmän ålderspension lämnas enligt 56 kap. 4 § socialförsäkringsbalken från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med den månad ansökan kom in till Pensionsmyndigheten. Enligt 9 kap. 5 § i den föreslagna lagen ska arbetslöshetsersättningen minskas med ett belopp motsvarande pensionen för en sökande som fått allmän ålderspension under samma månad som hen begär arbetslöshetsersättning för.

Då det är arbetslöshetsersättningen som ska samordnas med pensionen saknar en ändring visserligen betydelse för utbetalningen av allmän ålderspension. Då Pensionsmyndigheten beräknar pensionen från och med 65 årsmånaden (eller den ålder sökanden anger för sin första uttagsmånad) kan det dock uppstå komplikationer för den grupp av pensionärer som berörs av båda dessa system. Till exempel om en sökande är född den 21 mars så innebär detta att hen får arbetslöshetsersättning för tjugo dagar i mars och allmän pension för hela mars månad. I den beskrivna situationen finns det en risk för felutbetalning av arbetslöshetsersättning från arbetslöshetskassan. Pensionsmyndigheten ser också fall där personer har uttag av pension före 65 års ålder vid sidan av anställningen och som senare blir arbetslösa. Dessa personer kommer i många fall drabbas då de ska få sin första utbetalning av arbetslöshetsersättning.

Ordningen kan också komma att få betydelse för andra förmåner som Pensionsmyndigheten administrerar och som är avhängiga uttaget av allmän ålderspension, rörande framförallt förmånen bostadstillägg till pensionärer. Bostadstillägg till pensionärer är en del av grundskyddet inom pensionssystemet och lämnas efter ansökan till den som tar ut hel allmän pension. Arbetslöshetsersättning beskattas i inkomstslaget tjänst och utgör ett underlag vid bedömning av beräkning av bostadstillägg till pensionärer. Pensionsmyndigheten skulle med den föreslagna ordningen tvingas avvakta arbetslöshetskassans beslut om ersättning för att kunna inhämta korrekt underlag för beräkningen av bostadstillägg och liknande förmåner så som äldreförsörjningsstöd för pensionärer för pensionens första uttagsmånad samt därtill göra en ytterligare beräkning för de efterkommande månaderna. Förslaget skulle därför riskera att försvåra och försena uträkningen av och därmed utbetalningen av förmåner så som bostadstillägg till pensionärer och äldreförsörjningsstöd till pensionärer. Mot denna bakgrund gör Pensionsmyndigheten bedömningen att den nuvarande ordningen bör finnas kvar, då den innebär att arbetslöshetsersättning betalas ut längst till och med månaden innan 65 års månaden, för att därefter helt ersättas med rätten till allmän ålderspension och därmed sammanhängande förmåner.

Utredningen påtalar (sid. 189) att det finns ett pågående arbete med höjda åldersgränser i det allmänna pensionssystemet (SOU 2013:25). En ny lagstiftning avseende höjda åldersgränser inom den allmänna pensionen har nu trätt i kraft, den 1 december 2019 (se 2 kap. 10 a -10 d §§ socialförsäkringsbalken – SFS 2019:649). Inledningsvis avses höjningen av pensionsåldrarna ske utifrån förutbestämda uttagsåldrar för att därefter kopplas till en så kallad riktålder. Syftet med att införa en riktålder är att anpassa pensionssystemet efter medellivslängdsökningen i samhället. Redan 2023 kommer rätten till garantipension att höjas från 65 till 66 år. Utgångspunkten är att alla pensionsrelaterade åldrar och åldersgränser i angränsande trygghetssystem ska knytas till riktåldern. Då den beräknade riktåldern för pension ska gälla för det sjätte året efter det år den beräknas bör den nya lagstiftningen på arbetslöshetsförsäkringsområdet successivt anpassas till de kommande åldersgränsändringarna inom pensionssystemet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av juristen Anna Kers. I den slutliga handläggningen har även avdelningscheferna Henrik Engström, Erik Fransson, Carl-Magnus Löfström, Magnus Rodin, Bengt Blomberg

2020-10-22

3 (3)
Dok.bet. PID178293
Version 1.0
Dnr/ref. VER 2020-317

och Ole Settergren samt t.f. avdelningschefen Biljana Lajic, personalchefen Erik Ekblad, stabschefen Kajsa Möller och enhetscheferna Kent Larsson och Martina Irving deltagit. I beredningen har personalhandläggaren Kerstin Pershagen, verksamhetsutvecklaren Atosa Anvarizadeh, juristen Jonas Aronson samt analytikern Stefan Granbom deltagit.

Daniel Barr

Anna Kers